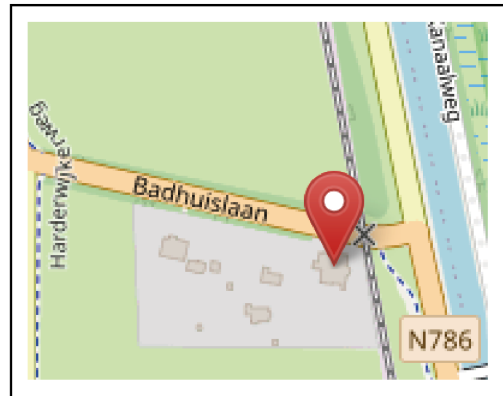

Huize de Leeuwerik
Badhuislaan 1
6957 DB Laag-Soeren

Monumentgegevens

Monumentnummer 0000177
Inschrijving register 24 december 2008
Kadastrale aanduiding Dieren P 4326

Historie en ligging:

Dit voormalige pension is zeer beeldbepalend gelegen aan de zuidzijde van de Badhuislaan nabij de plaats van het nu verdwenen station en aan het kanaal Dieren - Alpe doorn. Het werd rond 1905 gebouwd in een zogenaamde overgangsarchitectuur waarvan met name de van pseudovakwerk voorziene topgevel opvallen. De term overgangsarchitectuur is van toepassing op veel bouwwerken die rond de eeuwwisseling zijn ontstaan en die een overgang vormen van de neostijlen en het historisme naar een meer moderne, niet of nog weinig aan historische stijlelementen gebonden architectuur. Vaak is er al sprake van een typologische vernieuwing in plattegrond en opstand. Over het algemeen is er sprake van het door elkaar gebruiken van elementen uit de neorenaissance, chaletstijl en Art Nouveau, naast Berlagiaanse en rationalistische kenmerken. Bovenstaande uit zich met name in de combinatie van baksteen met verschillende kleuren verblendsteen, lateien uitgevoerd in hard- of cementsteen of als ijzeren profielbalken, topgevels met sierspanten en/of pseudovakwerk en ajouwerk, rond- of hoefijzerbogen boven de deuren en vensters. Typisch is ook het gebruik van elementen uit de neorenaissance als speklagen en blinde segmentboogjes met siermetselwerk. Deze worden echter nu vaak niet meer in pleister uitgevoerd doch in verblendsteen. Rond het pand bevindt zich een moderne tuin. In de tuin bevinden zich modernen bijgebouwen en een voormalige schuur die tot kapel is verbouwd. De bijgebouwen en de kapel vallen niet onder de te beschermen objecten.

Plattegrond en opbouw:

Het pand heeft een onregelmatig grondvlak, twee bouwlagen en een zolderverdieping. Alle gevels zijn in kruisverband gemetseld en voorzien van een omlopende gepleisterde plint. Ter hoogte van de onder- en bovendorpels van de ramen op beide bouwlagen zijn omlopende gepleisterde sierbanden aangebracht, die ter hoogte van het bovenlicht van de ramen verspringen. Nagenoeg alle oorspronkelijke ramen op de eerste en tweede bouwlaag zijn vervangen door storende aluminium ramen. De 10-ruits bovenlichten op de verdieping zijn hierbij gespaard gebleven en hebben geel kathedraalglas.

Het samengestelde en afgeplatte dak is belegd met gesmoorde tuile du nord pannen en heeft een omlopende bakgoot op klossen. Onder de dakvoet loopt een gepleisterde sierband. In de dakvlakken zijn diverse oorspronkelijke dakkapellen aanwezig, voorzien van een lessenaarsdak en vernieuwde ramen. Op het platte dak bevindt zich de bovenbouw van een moderne liftkoker.

Voorgevel:

De voorgevel heeft rechts een risaliet met een gepleisterde topgevel, voorzien van pseudo-vakwerk en een samengesteld driedelig kozijn met vernieuwde ramen in de oorspronkelijke vormgeving. De windveren zijn geprofileerd. Op de begane grond van het risaliet bevindt zich een oorspronkelijk vierdelig samengesteld kozijn met bovenlichten, gevuld met geel kathedraalglas. De onderramen zijn gewijzigd. De verdieping bevat twee

vensteropeningen met vernieuwde onderramen en originele bovenlichten. Links van het risaliet bevindt zich de terugliggende ingangspartij bestaande uit een dubbele voordeur met panelen in de onderzijden en een glasvulling daarboven. Boven de deuren een rechthoekig bovenlicht. Links van de ingang bevindt zich een moderne serreuitbouw waarvan het dak is doorgetrokken tot boven de ingangspartij. Mogelijk is deze serre de vervanging van een oorspronkelijke serre. Op het plat dak van de aanbouw komen twee deuropeningen uit die met moderne ramen en oorspronkelijke bovenlichten zijn ingevuld en één deuropening. De serre is slecht gedetailleerd.

Linker zijgevel:

Ook deze gevel heeft een risaliet met topgevel. De gepleisterde topgevelinvulling is anders van detaillering dan de topgevel aan de zijde van de Badhuislaan. Op de begane grond heeft het risaliet een driezijdige bakstenen erker met moderne ramen en een bovenliggend balkon waarop twee deuropeningen met moderne ramen en oorspronkelijke bovenlichten uitkomen. Rechts van het risaliet bevinden zich boven elkaar twee moderne ramen, waarvan het raam op de verdieping nog het originele bovenlicht heeft. Links van het risaliet bevindt zich op de begane grond een klein raam en op de verdieping een modern raam als genoemd. Aan weerszijden van de erker zijn kelderlichten aangebracht.

Achtergevel:

De achtergevel kenmerkt zich door gewijzigde gevelinvullingen. Op de begane grond bevindt zich tussen twee vernieuwde en grote ramen een luidklok onder een houten dakje. Ook op de verdieping bevinden zich nieuwe gevelinvullingen. Het linkerdeel van de gevel springt ten opzichte van het rechterdeel een fors stuk in en heeft op de begane grond een éénlaags aanbouw met balkon waarop drie gevelopeningen met moderne invullingen uitkomen.

Rechter zijgevel:

De rechterzijgevel aan de Badhuislaan is eveneens voor een groot deel gewijzigd. Op de begane grond bevindt zich een oorspronkelijke houten serre met een plat dak. De serre heeft nog de oorspronkelijke invullingen maar is naar rechts toe storend verlengd met een houten aanbouw en een uitgebouwd bouwdeel met twee bouwlagen. Op het balkon boven de serre komen twee deuropeningen met vernieuwde invullingen en oorspronkelijke bovenlichten uit. Rechts van het uitgebouwde deel bevindt zich een ontsluiting ten behoeve van een modernen ijzeren brandtrap. De zijgevel gaat rechts over in de zijgevel van de aanbouw aan de achterzijde van het pand.

Reden van plaatsing:

Het pand bezit stedenbouwkundige waarde:

als karakteristiek en zeer markant gelegen onderdeel van de Badhuislaan is dit pand van grote afstand zichtbaar en bepalend in het landschap gelegen nabij de plaats van het nu verdwenen station en aan het kanaal Dieren - Alpeldoorn. De monumentale waarde van het pand is afgeleid van deze stedenbouwkundige waarde. Het pand heeft vanwege de vele verbouwingen, waarbij ondermeer de meeste ramen in moderne materiaal vervangen zijn en er diverse aan- en uitbouwen geplaatst zijn, een zeer geringe architectuurhistorische waarde. Als voormalig pension, kenmerkend voor de geschiedenis van de gemeente Rheden is er nog wel een zekere cultuurhistorische waarde toe te kennen.

Voldoet aan de basisnormen a en b, alsmede aan de meerwaarden 1b, 1d, 3c. Op grond van bovenstaande voldoet het pand aan artikel 1, sub a, b en c van de gemeentelijke monumentenverordening

Voorgevel Voormalig pension Horsting – 2016. Foto: Alie Ziel / fotoclub Veluwezoom © CC BY-NC-ND